



## **Polyanthea Sacra**

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

**Spanner, Andreas**

**Augustae Vindelicorum, 1702**

Titulus XVIII. Voluntas.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

*Vidimus stellam in oriente & venimus.* Matth. 2. 2. Et tu cunctatis visò sole in occidente? Sufficit magis ad exilium ultrò appetendum natum in cœlo fidus; & tibi non factis est, ad invadendum regnum mortuus in Cruce Sol? O felices Magi! sed ò latro Regibus longè felicior! Tibi indicârunt tenebræ, quod lux illis nuntiavit. Sed, quod illi diuturnâ peregrinatione, & largâ effusione donorum, consecuti sunt; tibi vox una impetravit à Verbo. Oliva t. 2. Strom. §. Vidimus stellam ejus.

*Mittentes retia.* Matth. 4. 18. Major est piscatoribus occupatio, dum retia in mare jaciunt; ac dum extrahunt. Ut ergo discamus, quòd, vocante Deo, omnis occupatio; sive illius adsit finis, sive principium; abrumpenda sit: ideo mittentes retia vocantur. Sylveira hic. Petrus, & Andreas, relicis retibus secuti sunt Redemptorem. Nulla verò hunc facere adhuc miracula viderant; nihil ab eo de præmio aternæ retributionis audierant: & tamen, ad unum Domini præceptum, hoc, quod possidere videbantur, obliti sunt. Quanta nos ejus miracula videmus; quot flagellis affligimur, quantis minarum asperitatibus detremur: & tamen vocantem sequi contemnimus &c. S. Gregor. hom. in Evang. hic.

*Exiliens venit ad eum.* Marci 10. 50. Periculosum est, cum Dominus vocat, moras innectere, aut remissè gradi ad opratum, & definitum hominibus; bonum. Sim. Cass. l. 5. c. 32.

Mittit Discipulos suos, ut in te, sicut in pullo asinæ sedeat: curis te secularibus solvat; ut paleas & lateres, Ægypti derelinquens, Moysen sequaris in eremo, & terram repro-

missionis introeas. Nemo sit, qui prohibeat; non mater, non foror, non cognata, non germanus: Dominus te necessariam habet. S. Hieron. ep. 22. ad Eustochium.

O anima ingrata! ò viscera dura! usquequo fatigas Dilectum tuum? Pulsat; & ei non vis aperire? Vocat te; & non vis eum audire? Pulsat semel, & iterum; & tu eum expectare, & reexpectare, jubes? modicum, & modicum. If. 28. 10. 13. Vocat semel; vocat iterum: & tu nihilominus eum expectare jubes, modicum, & modicum. Modicum in uno loco, & modicum in alio: modicum tibi, & modicum tibi. Cogitur igitur Dilectus tuus facere sape, & multum; quod tu dicis modicum, & modicum. Nam modicum, & modicum, protrahis in longum, & longum: & in hunc modum fraudas amicum tuum & fatigas Dilectum tuum. Rich. à S. Vict. de arca myst. l. 4. c. 13.

Egressus est de domo paterna Bernardus, videns autem Guido primogenitus fratrum suorum Nivardum minimum cum pueris in platea: eja, inquit, frater Nivarde; ad te solum respicit omnis terra possessionis tuæ. ad quod puer non pueriliter: vobis ergo cœlum; mihi terra? non ex æquo divisio hæc facta est. Paulò post fratres secutus. Vitæ S. Bernardi l. 1. c. 3.

Aspectus divinitatis propitiæ, munus est conservationis humanæ. Quàm beati esse-mus omnes! si, quàm promptam erga nos Dei audientiam legimus, tam promptè ipsi Deum audire vellemus. Salvianus de prov. Div. l. 2.

Vide Inspirationes.

## TITULUS XVIII. VOLUNTAS

in genere.

Bona, & mala.

§. I.

*Ex Veteri.*

**L**ignumque scientiæ boni, & mali. Gen. 2. 9. Proprium est voluntatis arbitrium; quod in medio nostri est positum; ad dignoscendum bonum, vel malum. De quo, qui reliquâ Dei gratiâ gustaverit, morte morietur. S. Isidorus Ep. hic c. 3. ante finem.

*Vocemus puellam, & queramus ipsius voluntatem.* Gen. 24. 57. Ex Hebræo verti potest: os ejus inquiramus. Nam sape in Scriptura os pro voluntate usurpatur: quòd hæc per illud enuntiarî solet, & significari. Doultreman l. 3. c. 4. Sect. 4.

*Tu eris super domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet absque tuo imperio &c.* Gen. 41. 40. Hoc non immeritò videtur Deus dicere voluntati,

quod olim dixit Pharaò Josepho. S. Franc. Sales. de div. am. l. 1. c. 1.

*Omnia, quæcumq; voluit, Dominus fecit in cælo, & in terra.* Ps. 134. 6. Sed audite causam, cur edicta Dei semper impleantur: omnia opera ejus vera; & via ejus judicium. Dan. 4. 34. Rich. à S. Vict. l. 2. de erud. hom. inter: ergo idem est ejus voluntas, quod æquitas; & æquitas, quod voluntas.

*Omne caput languidum, & omne cor mærens: à planta pedis &c.* If. 1. 5. Caput liberum arbitrium; cor consilium; pes carnale desiderium. Rich. à S. Vict. de statu inter hom. tr. 1. c. 1.

*Ex Novo.*

*Omnis arbor.* Matth. 7. 17. Per arborem intelligimus, seu bonam, seu malam, voluntatem. V. Beda hic.

*Si quis vult post me venire.* Luc. 9. 23. Eques, & nobilis, habet duo servorum genera: quosdam captivos, & emptos; quosdam cognatos, & consanguineos; eosque nobiles, & honoratos. Prioribus imperat, nolint, velint: & ab illis urbanè, & comiter petit. Homo servus nobilis, & consanguineus Dei, reliquæ creatura, sol, luna, stella, terra; mancipia: his imperat. Sic imperavit soli, ut staret. Jos. 10. 12. Tempore Passionis soli, & lunæ ne luce- rent. Igni. Dan. 3. 49. Jordani, ne flueret. Jos. 3. 16. Leonibus. Dan. 14. 30. Corvo, ut pasce- ret Eliam 3. Reg. 17. 4. Balenæ ut servaret Jo- nam. 2. 1. Ab homine petit tanquam ab il- lustris & cognato, relinquendo totum in manu ejus. Paralytico dicit: *vis sanus fieri?* Joan. 5. 6. Cæco: *quid tibi vis faciam?* Luc. 18. 41. Stella hic.

*Da mihi portionem substantiæ.* Luc. 15. 12. Rationalis, ad quam subsequitur liberum arbitrium, substantia est hominis. Dat nobis Dominus rationem, ut eâ liberè, tanquam no- strâ substantiâ, utamur. Theophylactus hic. In sua potestate esse voluit ille filius, qui dixit: da mihi partem patrimonii, quæ me contingit. Bene servabatur apud patrem, ne cum mere- tricibus dissiparetur. Accepit, facta est in ejus potestate: profertus in regionem longinquam effudit omnia cum meretricibus. S. August. in Psal. 131.

*Ecce ego ad ostium, & pulso.* Apoc. 3. 20. Mea præsentia nulli vim asserit: cordis ostium pulso: promptè aperiens super salutem suâ gra- tulator; illumque opiparæ cœnæ locò duco. S. Andreas Cæsar l. c. 23. in Apoc.

*Ex Patribus, & alijs.*

Non est Rex, neque princeps, qui extor- queat nobis facere, quod non proposuimus. Nec similes sumus Græciæ Philosophorum; qui verba pro rebus meditati sunt ad opinionis cele- britatem. Nobis res socia verbis, & verba rebus: res celeres & sermones breves; in virtute nobis libertas est. S. Ambros. ep. post medium.

In malis, flagitiosisq; factis cupiditas prop- riè dicitur, non voluntas. S. August. l. 2. de serm. Dom. in morte c. 34.

Caput languet: quia liberum arbitrium ad omne bonum torpet. Cor mæret: quia ma- lum, quod patitur consilium, sicut, nec ignorare, sic nec dissimulare valet. Pes cum toto corpore dolet: quia concupiscentiæ malum undiq; fervet. Rich. à S. Vict. tr. 1. de statu inter. hom. c. 11.

Inter omnia creationis bona nihil in homine sublimius, nihil dignius, liberò arbitriò: nihil ut- ilius, nihil occultius, salubri consiliò: nihil infer- rius, nihil infirmius, carnali desiderio. Idè ib. c. 3.

Totus Infernus, totus Mundus, totus deniq; militiæ cœlestis exercitus, in unum con- currat, in hoc unum conjuret: unus ex libe- rò arbitriò consensus in quacunq; re invito extorqueri non potest. Idem ibidem.

Nihil est homini amabilius libertate prop- riæ voluntatis: per hanc enim homo est etiam aliorum dominus: per hanc alijs uti, vel frui,

*Rohyanth. Sacra, II.*

potest: per hanc etiam actibus suis dominatu- S. Thom. Aqu. de perfect vitæ spir. c. 10.

Liberum nostrum arbitrium nunquam tam est liberum, quàm quando est mancipium divi- næ voluntatis: sicut nunquam magis est ser- vum; quàm quando servit propriæ nostræ vo- luntati. Sicut nunquam tantum habet vitæ, quàm quando sibi ipsi mortuum est: nunquam contrà tantum habet mortis, quàm quando sibi ipsi vivit. S. Franc. Salef. de div. am. c. 10. l. 12.

Algerus de Sacramentis l. 2. c. 7. querit: cur supplicia peccatis & præmia virtutis, sint æter- na; cum opera sint temporalia? Et videtur non solum immodicus rigor; quod unius horulæ, vel momenti, culpam æterna pœnâ plectat; sed etiam quædam prodigalitas, quod operis temporarii remuneratio sit æterna. Respondet: quia Deus non temporalem actionem, sed per- petuam boni, vel mali, remunerat, vel damnat, voluntatem: quæ, si in æternum viveret, in æternum in suo proposito permaneret: ideoq; justè æternitatem retributionis æternitati vo- luntatis appendit.

Congruum est, ut ad liberæ simus voluntatis, conformandum nos loco, in quo sumus; qui quo sumus; qui est medius inter bonum, & ma- lum; inter cœlum, & Infernum. Broymard Vo- luntas libera.

§. II.

*Voluntas bona pro opere.*

*Ex Veteri.*

*Non pepercisti unigenito tu propter me:* Gen. 22. 12. Voluntas pro opere acceptatur. Did. Nis. Vita Abr. l. 11. c. 6.

*Consecrasti manus vestras hodie Domino, unusquisque in filio & in fratre suo, ut de- tur vobis benedictio.* Exod. 32. 29. Sed quomodo Levitæ filios, ac fratres suos occidere po- tuerunt? Nam Moyfes convocavit ad se omnes Levitas, ad idololatrias occidendos, ut appa- ret v. 26. Filij verò, ob fratres, Levitarum e- rant etiam Levitæ. Ergo nullus fuit Levita occi- sus, sed omnes occisores. Aliter, & aliter respon- dent Lyranus, Abulensis, Cajetanus, Oleaster. Sed facilis, & accommodata, videtur hæc res- ponsio: Levitas, non factò, sed votò, fuisse suorum filiorum, & fratrum, occisores: adeò enim prompti erant ad parendum DEO: ut etiam fratres, & filios, occidissent; si jusisset. Mendoza in 1. Reg. 3. Annot. 3. Sect. 2.

In dedicatione templi Salomonici inscripsit David Psal. 29. *Psalms Cantit in dedica- tione Domus David.* Cur non potius dixit, in dedicatione Domus Salomonis? nam illud templum non à David, sed à Salomone condi- tum fuerat. Respondeo ex Lyrano: quia li- cèt Salomon templum illud ipsò opere condi- derit, David tamen multò antè illud animò, & voluntate, ædificaverat: quia non minus Deus obsequendi affectu quàm effectu, delectatur. Idem in 1. Reg. 14. Sect. 2.

*Surge Domine in requiem tuam.* Psal. 131. 8. Salomon templum inchoavit & perfecit; David

X x x x

David nec lapidem primum posuit: voluntate tamen efficax de edificando Deo sic placuit, ut ei adscribatur. Sylveira in Apoc. 5.

*Præbe fili mi cor tuum mihi.* Prov. 23. 26. Feliciter nobiscum agitur, ex quo Legis imperium à corpore migravit in mentem. Licet namque esse, quod non sumus; ex quo sola voluntas in sacrificio est. Inter plumas Martyrum laureis non fraudamur, si cor sitiatur Martyrium. Oliva l. 12. Strom. §. Præbe. &c.

#### Ex Novo.

*Calicem quidem meum bibitis.* Matth. 20. 23. Joannes non defuit martyrio, sed mors Joanni defuit martyrio, ex quo voluntas pro facto accipitur. S. Hieron. Non Joannes morti, sed mors Joanni defuit in martyrio. Verè, sicut illi Dominus antè promiserat, calicem Domini bibit; & sine morte Martyrii meritum, & gloriam, obtinuit; & martyrum laureolam in cælo est coronatus. S. Thom. Vill. l. de S. Joanne.

*Vespere autem Sabbathi.* Matth. 23. 1. Quomodo S. Matthæus dicit eas venisse vespere Sabbathi; cum juxta alios Evangelistas, venisse legantur valde manè? Respondeo: Matthæus respexit ad intentionem, & desiderium, harum foeminarum; idè asserit, eas venisse vespere Sabbathi: non quòd horam vespertinam, vel ante mediam noctem, arripuerint iter; sed quia tunc se præparabant, totamque noctem duxerant in somnum, conficiendo aromata. Dion. Carth. hic.

*Relictis omnibus secutus est eum.* Luc. 5. 28. *Et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua.* v. 29. Queritur: cum sicut Lucas insinuat, relictis omnibus secutus sit Christum de telonio Matthæus; quomodo postea in domo sua suis sumpibus pascat eum cum publicanis, & peccatoribus? Ex quo liquet, quòd res votis magis, quam manu relinquitur. S. Paschal. in Matth. 9. Licet Matthæus domo nondum discessit, neque bonis se abdicavit; dicit nihilominus Lucas, reliquisse illum omnia: idè; propter voluntatem, quæ se obstinaverat ad renuntiandum domui, familiæ, & opibus. Erat obnoxius accipiendis, reddendisque, rationibus; habebat, quæ cum aliis componeret; & relinquere ea indigesta, sine aliorum injuriâ & offensione conscientie propriæ, non poterat: & idèò conveniebat, ut non statim abjiceret omnia. Did. Nifs. Vit. Abr. l. 11. c. 6.

*In plagis supra modum in mortibus frequentes.* 2. Cor. 11. 23. Estne possibile, ut quis sæpe moriatur? Etiam: quamvis non mortis experientiâ; attamen moriendi proposito. S. Chrysof. hom. 11. in Gen.

#### Ex Patribus, & aliis.

Sæpe numero dixi vobis, Martyrem facere non mortem tantum, sed animi quoque propositum: non enim eventu solo, sed etiam voluntate, Martyrii corona comparatur. Et

hanc non ego, sed Paulus affert Martyrii definitionem: *quotidie morior.* 1. Cor. 15. 31. Quomodo quotidie morieris? proposito nimirum animi, inquit, quòdque ad mortem firmus paratus. Abraham non gladium cruentavit, non altare rubescit, non Isaac jugulavit; sed tamen sacrificium conficit. *Non peperisti filio tuo.* Gen. 22. 12. Atqui vivum eum recepit, & incolumem reduxit: quomodo igitur non peperit? Non maculavit manus, at voluntas maculavit. S. Chrysof. tom. 6. Laudatio S. P. N. Eustachii Antioch. Archi Ep.

Martyrium non eventu tantum æstimatur, sed etiam proposito. Non cum Martyr decollatur, tunc fit Martyr; sed ex quo propositum ostendit profitendi, Martyr est; etiamsi non patiat, quæ Martyres solent. Idem in Psal. 95.

Quis potest omnibus hominibus bene facere? potest tamen hominibus bene velle. Potest dicere aliquis: facultatem non habeo; nunquid dicere potest, bonam voluntatem habere non possum? S. Casarius Arelat. hom. 19.

Aliquando plus meritorium est, velle flere, & non posse; quam fleibus abundare. Gerson l. in Cæna Dom. de pœnitentia.

Potes quærere: quid debet dare pauper, qui nihil habet? utique habeat? voluntatem, & confideret sic secum: si haberem aliquid, libens largiter darem: hæc enim voluntas reputatur ei pro opere. l. 2. Revel. S. Brig. c. 14. V. C.

#### §. III.

#### Voluntas bona facit omnia facilia.

*A Nima esuriens etiam amarum pro dulci sumet.* Prov. 27. 7.

*Intrate per angustam portam.* Matth. 7. 13. Quomodo igitur, dixerit aliquis, dictum est illud: *jugum meum suave est, & onus meum leve?* Nam, si angusta est via, & aspera; quomodo rursus eam levem, facillimè, vocat? Illud quidem dictum est, propter naturam afflictionum; hoc verò propter spontaneam voluntatem adeptum. Nam fieri potest, ut, quod naturam est intolerabile, sit leve; si cum alacritate animi suscipiamus. S. Chrysof. hom. 3. de Lazaro.

*Pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, & intelligentias vestras.* Philipp. 4. 7. Cur pacem prius in cordibus eorum, & deinde in intelligentiis residere exoptat? S. Thom. *custodiat corda vestra*, id est, affectus vestros, ut in nullo declinetis à bono. q. d. Voluntas humana sic, in quod desiderat, propendet; ut, quod amat, semper repuret melius, & alacriter exequatur. Ut ergo divinæ pacis singulare bonum nos omnes custodiret, prius voluntatis, & cordis, arcem præoccupare cupit Paulus: ut, eâ obtentâ, totum hominem custodiat. Nam, si voluntas semel pacem divinam diligit, sine dubio in intellectum, & cæteras potentias, hanc pacem diffundet. Cassilla Illat. 206.

#### §. IV.

## §. IV.

## De voluntate bona varia.

**C**ecidit corona capitis nostri. Thr. 5. 16. Corona capitis nostri tunc perit, cum bona voluntas amittitur. De qua recte Propheeta canit: *scuto bona voluntatis tuae coronasti nos.* Pl. 5. 13. S. Palchafius hic.

**Gloria in altissimis Deo; & in terra pax hominibus bone voluntatis.** Luc. 2. 14. Redemptore nato cœli cives ostensi sunt, qui clamarent: *gloria &c.*: ante Dei namque oculos nunquam est manus vacua à munere; si fuerit arca cordis repleta bonâ voluntate. S. Gregor. hom. 5. in Evang. Nihil Deo offertur ditius bonâ voluntate. Idem hom. 4. in Evang.

Aurum mens bona est; quæ non immerito comparatur auro: nam, sicut aurum cœteris præstat metallis; ita mens bona in homine cœteris potior est humanæ substantiæ portionibus. S. Ambrosius tr. de 42. mansionibus &c.

Bona voluntas origo est in animo omnium bonorum, & omnium mater virtutum. S. Bernardus ep. ad FF. de vita solitaria.

Bona voluntas omnium bonorum germen est primum. S. Prosper. l. 1. de vocat. gent. c. 6.

Inter omnia Dei dona, quæ ad salutem hominis spectare videntur, primum, & principale, donum bona voluntas esse cognoscitur; per quam in nobis divina similitudinis imago reparatur. Quidquid homo agat, bonum esse non potest, nisi ex bona voluntate procedat. Quidquid ex bona voluntate fit, malum esse non poterit. Rich. à S. Vict. lib. qui dicitur Benjamin c. 64.

Si homo omnes alias potentias bonas habeat, non potest dici bonus homo; nisi habeat bonam voluntatem; secundum quam alijs omnibus bene utitur. S. Thom. Aqu. in Galat. 5. Lect. 6.

Sacrificium Deo bonæ voluntatis offerre satagite, si in conspectu ejus vultis veri divites apparere. B. Petrus Dam. s. in Nat. Dom.

Tantus thesaurus est bona voluntas; ut totus Mundus ei æquiparari non possit. Blosius parad. an. c. 33.

## §. V.

## Voluntas Dei.

## Ex Veteri, &amp; Novo.

**A**B eo commoveantur omnes inhabitantes orbem. Pl. 32. 8. Hoc est, omnis motus, sive ex mente, sive ex corpore, actum perficiens, divinæ voluntati obtemperet: sic enim ab ipso commovebuntur. Videlicet si nec oculus, nec manus, præter Dei voluntatem, ac mandatum, moveantur. Neque item cor ea, quæ Deo displicent, excogitet. Et demum à nulla alia causa, præterquam Dei timore, moveantur. S. Basilius hic.

*Polyant. Sacra Tom. II.*

*Doce me facere voluntatem tuam: quia Deus meus tu es.* Pl. 142. 10. Si non me docueris, faciam voluntatem meam; & deferet me Deus meus. S. August. hic.

*Adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua.* Matth. 6. 10. Hoc est regnum Dei, quando & in cœlo, & in terra, Dei est sola voluntas: quando in omnibus hominibus Deus meus est, Deus vivit, Deus agit, Deus regnat, Deus est totum. S. Chrysol. f. 67. Ut videlicet voluntas nostri Conditoris; sicut in omnibus iustis perficitur; ita & in nobis quoque peccatoribus impleatur. S. Gregor. mor. l. 15. c. 19.

*Surgite, eamus.* Marci 14. 42. Tepidas excitat suâ promptitudine mentes: & cognitâ voluntate Paternâ, intrepide se donat in pœnas. Argumento pro moribus est nobis: ut quod omnino novimus, Deum velle, leve, & asperum, prompto animo capiamus. Sim. Cass. l. 13. c. 13.

*Commota mihi tres panes.* Luc. 11. 6. Credo, petendos nobis esse tres panes, Veritatis, Charitatis, Fortitudinis. Commota ergo mihi amice tres panes: ut intelligam, ut diligam, ut faciam voluntatem tuam. S. Bernardus s. in rogat. de 3. panib.

*Vapulabit multis.* Luc. 12. 47. Merito fortiter flagellatur hic Mundus: cognovit enim jam verba Domini Mundus. - Servus est, sciens voluntatem Domini sui, & faciens digna plagis. S. August. f. 12. de verbis Domini.

*Meus cibus est &c.* Joan. 4. 34. q. d. quid de corporali cibo me reficiendum intenditis? licet corpore fatigatus existam, spiritus promptissimus est; lassitudine non tabescit; id quaerit efficere, quod à Patre in mandatis accipit; cui omnis corporis cura postponenda est. Cessandum est ab alimentis, & à competentibus corpori; si faciendi Domini voluntatem opportuna instat occasio. Sim. Cass. l. 11. c. 3.

*Quid vivit, vivit Deo.* Rom. 6. 10. Sicut Deo vivere dicitur is, qui secundum voluntatem Dei vivit; ita peccato vivere dicitur is, qui secundum voluntatem peccati vivit. Origenes l. 5. hic.

*Dies Domini declarabit.* 1. Cor. 3. 13. Quando homo suam voluntatem implet, etiam contra Deum, tunc est dies hominis. *Hæc est hora vestra &c.* Luc. 22. 53. *Diem hominis non desideravi.* Jer. 17. 16. Dies verò Domini dicitur, quando voluntas Domini completur de hominibus: qui per ejus iustitiam, vel præmiabuntur, vel damnabuntur. S. Thom. Aqu. hic.

## Ex Patribus, &amp; alijs.

Cum videam homines habere in pessima consuetudine, ubi dici debet, hoc Deus voluit; dicere, hoc voluit fortuna. S. August. l. 1. Retract. 1.

Sunt utraque ista unum quiddam: nam, quæ utilia nobis sunt, illa vult Deus: & quæ Deus vult; illa demum & utilia nobis sunt. S. Chrysol. f. 20. in Rom. 12.

Xxx xx 2

Volun-

Voluntas Dei quatuor modis accipitur à Doctoribus: scilicet: pro scientia Dei, pro voluntate Sanctorum, pro ratione humana, pro præceptis divinis. S. Anselmus l. de Vol. Dei.

Nihil ex eo amplius requirendum, quam ut quis ejus noverit voluntatem: sine quâ ei nec legitime servire poterit, nec placere. S. Zeno Veron.

Ad cognitionem, ac voluntatem, Domini componantur actiones tuæ; & laqueis diaboli non implicaberis. S. Ephrem consilio de vita spir. ad Monach. Novitium c. 7.

Quisquis cor suum direxerit ad divinam voluntatem, hic puerum quemvis parvulum adeo illuminatum mirabiliter offendet, à quo poterit voluntatem Dei discere. S. Dorotheus Abb. Doctr. 5.

Divina voluntas omnium creaturarum prima regula est. S. Thom. Vill. conc. de S. Joan. Evang.

## §. VI.

*Voluntatis humanae cum divina conformitas.**Figure, Symbola, Similitudines.**Ex Veteri, Novo, Patribus, & alijs.*

*Abraham! Abraham!* Gen. 22. 1. Geminationo nominis idem est, quod Levit. 17. & Ezech. 14. Ubi dicitur: *homo! homo!* q. d. homo interior, & homo exterior, promptus debet esse ad obediendum in duobus: scilicet ad flagella, & opera. Ps. 107. 1. *paratum cor meum Deus, paratum &c.* Hugo Cardin. hic.

*Expandentes alas, -- respiciantque se mutuò, versis vultibus in propitiatorium.* Ex. 25. 20. Cerne Cherubim circumstantia propitiatorium, conversa ad propitiatorium, & pene nutui divino oculum intendentia. Ad Dei enim voluntatem tantum respicit sancta cœlestium spirituum multitudo. Cyrillus Alex. in Carena.

*Effudi animam meam in conspectu Domini.* 1. Reg. 1. 15. Hoc est, interprete Cajetanò, omnes affectus meos. Similiter David Ps. 61. 9. *effundite coram illo corda vestra.* Thren. 2. 19. *effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini.* Verbum *effundere* ostendit indifferentiam animi: significat enim liberalem traditionem omnium affectuum; nè unò quidem reservatò. Mendoza hic annot. 8.

*Ut jumentum factus sum apud te.* Ps. 72. 23. *& ego semper tecum.* Quasi jumentum, inquit, volo ire, Domine, quocumque me duxeris. Diez. D. I. Quadr.

*Sex ale uni, & sex ale alteri: duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, & duabus volabant.* II. 6. 2. Extremis alis ad velandum, ad volandum medijs, utebantur. Lyranus: ad designandum, quod angeli semper sint parati ad divina ascendere, & ad inferiora descendere, secundum Domini voluntatem: ideo volatus in medio

loco disponitur; quasi ad utrumque paratus. Did. Niss. Vir. Abr. l. 9. c. 2.

*Non est bonum, sumere panem filiorum, & mittere canibus.* Matth. 15. 26. *Etiã Domine &c.* Chrysologus: comminutum, & conculcatum à filijs panem canis totâ fide, toto desiderio, lambere festinat. Mira est canis fidelitas: quia cibos accipit, licet indignè illi projiciantur: seu caro sit, seu os, seu multum, seu parum. Did. Niss. D. 3. Epiph. §. 3.

*Capilli erant candidi tanquam lana alba.* Apoc. 1. 14. Victorinus ait: in capillis designari servos ejus. Cur hi capilli, non ut nigra, sed ut alba, lana fuerunt? Respondet Glossa ordin: quia lana alba apta est ad quoscumque colores recipiendos. Scilicet servi Dei indifferentes esse debent ad suscipiendum colorem, quocumque illos vult Deus imbueri. Philipp. 4. 2. *Scio, & humiliari, scio & abundare.* Did. Niss. f. 6. D. 4. Quadr. §. 5.

Beatae sunt illæ animæ, quæ dorsum suum curvaverunt, ut suscipiant lessorem Verbum Dei. Super se; & fræna ejus patiuntur: ut, quocumque ipse voluerit, flectat eos, & agat, habentis præceptorum suorum: quia jam non propriâ voluntate incedunt; sed ad omnia ducuntur, & reducuntur, voluntate lessoris. Origin. hom. 2. in Cant.

Sicut is, qui est in navi quapiam, non se movet propriò motu; sed sinit se solum moveri, juxta motum navis, in qua ille est: eodem modo cor humanum, quod conscendit navim beneplaciti divini, non debet habere aliam voluntatem, quin, ut sinat se vehi ad terminum voluntate Dei sibi constitutum. S. Franc. Sales. de div. am. l. 9. c. 13.

Construè tibi, per mentis conceptum, veluti habitaculum quoddam ex solius divinæ voluntatis materia: tæque in eo ita conclude; ut in omnibus, quæ agenda, vel omittenda, occurrunt, cogites, voluntatem Dei te circumdare, secundum quam semper vivere debes. Proinde nihil aspicere, nihil audire, nihil gustare, nihil alijs sensibus percipere; nusquam progredi, nihil facere, nihil loqui, nihil cogitare, aut desiderare, velis aliter; quam Deo placitum, acceptumque, esse credis. Bloisius Conclavis animæ p. 3. c. unicò. Bos. Lem: *In utrumque paratus.* Picinelli.

*Exempla**Ex Veteri.*

*Aperiens Noe tectum arca, aspexit, viditque, quod exsiccata esset superficies terra.* Gen. 8. 13. Adhuc Noè differt egressum ex illa custodia, in qua tenebrarum compedibus cinctus tam diu delituit; nec prapropiam fugam parat ex contubernio ferarum. Expectat Domini nutum, & imperium; totum se committit divinis jussionibus; ut ad vocem celestis oraculi, ingrediatur, & egrediatur. S. Ambros. l. de Noe c. 21. recedente aquâ, & siccatâ terrâ, exire potuit Noe de arca: sed justus nihil sibi arrogat; sed totum divino se committit imperio. Et maxime, qui cœlesti fuerat ingressus oraculo, cœleste debuit, ut egrederetur,

retur, expeclare responsum. Arcones in II. 3. Disc. 5.

*Quæsit Dominus sibi virum juxta cor suum.* 1. Reg. 13. 14. Dum David cordi Dei cor proprium jungit; & menti ejus mentem suam adnectit: hoc est, ut, quæ vult Deus, velit; & quæ non vult, similiter nolit: sic eum Dominus individuò amore, & conjunctâ charitate, dilexit. S. Chrysof. hom. de David, & Goliath.

*Si dixerit mihi, non places, præstò sum.* 2. Reg. 15. 26. Ad ei obsequendum, ut regnò ejiciat, & exul vagusque, per orbem oberrem; ac fiam pauper; & inops, ut etiam victum mendicare cogar. Vide miram Davidis humilitatem, obedientiam, & resignationem. Cornelius hic.

*Paratum cor meum.* Pf. 107. 2. Qui habet cor ita paratum ad omnia, talis potest habere pacem cordis, & gaudium. Unde bene post hæc subdit: *cantabo.* Hugo Card. hic.

*Sicut fuerit voluntas in celo, sic fiat.* 1. Machab. 3. 60. Ut vel vincamus, vel vincamur, prout Deus voluerit, q. d. utrunque alea belli cadet: bene cadet: quia cadet ex voluntate Dei, quâ nihil est melius. Nota Judæ fortitudinem, pietatem, resignationem in Dei voluntatem; quâ Dei gratiam & victoriam, sibi, suisque, conciliavit. Cornelius hic.

Ex Novo.

Christus.

*Ipse verò dormiebat.* Matth. 8. 24. Exprimitur securitas potestatis; quòd, omnibus dormientibus, solus intrepidus quiescebat. S. Ambros. in Luc. 8. Porro *cervical*, in quo, teste Macro, dormiebat, resignatio est in Dei voluntatem. Cornelius hic.

*Ita Pater &c.* Matth. 11. 26.

*Transseat à me calix iste.* Matth. 26. 39. Quod dixit, *transseat, si possibile est*; humanitatem suam ostendit: eò verò, quod, *non ut ego volo, sed ut tu*, sublimem admirabilis philosophiæ virtutem tradidit: cum exemplò nos doceat, etiam naturâ abhorrente, ac renitente, Deum esse sequendum. S. Chrysof. hom. 84. in Matth.

*Agebatur à spiritu.* Luc. 4. 1. Beati, qui in omnibus consentiunt se duci à Spiritu S. de his Rom. 8. 14. *Quicumq; à spiritu Dei aguntur, ij sunt filij Dei.* Quid ais Apostole? credimus enim, inter bruta, & homines, hoc interesse; quòd bruta aguntur, & non agunt; ducuntur, & non ipsa se ducunt: homines verò agunt, & non aguntur. Qui perfecti sunt in virtute, & verè filij Dei, ejus divino beneplacito subjecti sunt, ut propriam voluntatem nequaquam habere videantur: hoc est duci à Spiritu Dei. Sic orat David Pf. 72. 23. *ut jumentum factus sum apud te; & ego semper tecum:* quasi jumentum, inquit, volo ire, Dòmine, quòd cùnque duxeris. Diez. D. 1. Quadr.

Alia exempla ex Novo, & alijs.

*Si vis, potes me mundare.* Matth. 8. 2.

*Ecce, quem amas, infirmatur.* Joan. 11. 3. Ego, quod melius est, decerne; & de omnibus voluntas tua fiat: nòsque tuam semper laudabimus bonitatem. Nunquam melius nostra terminantur pressura, quam ut referantur in Domini voluntatem: ut in his, quæ decernit, sibi nostra voluntas pacata subdatur. Sim. Cass. l. 5. c. 15.

*Domine, quid me vis facere?* Act. 9. 6. Se offert ad omnes labores, persecutiones &c. pro Deo sustinendas. Sylvaia hic. O verbum breve; sed plenum, vivum, & omni acceptione dignum. S. Bernardus l. 1. in conv. S. Pauli.

Quidquid terroris habet Mundus, contemno: quidquid delectabile habet; rideo. Divitias non cupio, pauperatam non horresco, mortem non timeo. Semper enim dico: Domine voluntas tua fiat: non quod ille vult, vel ille; sed quod tu vis: tua voluntas mihi turris fortissima, & petra stabilis; & baculus fidus. S. Chrysof. hom. de expulsionè ipsius.

Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem, dicebat S. Martinus. O verè sanctissimam animam! ô inastimabilem charitatem! ô obedientiam singularem! Bonum certamen certasti &c. de reliquo sperest tibi corona justitiæ, quam reddet tibi Dominus hodie justus Judex. Et adhuc dicis: non recuso laborem; fiat voluntas tua. Obtulisti planè Isaac, unicium illum, quem diligis: quod in te est, jugulasti; immolasti, singulare gaudium tuum piâ devotione; paratus redire iterum in pericula, innovare certamina, denuò subire laborem, sustinere tribulationem, prolongare tentationem. Deinde differri adhuc ab illa tanta felicitate, & diu desideratâ societate spirituum beatorum; atque in hujus mortalitatis ærumnas ab ipso introitu gloriæ revocari. Postremò, quod maximum est; à Christo tuo peregrinari diutius; si modò ipse voluisset. S. Bernardus s. in festo S. Martini.

Narrat Alphonsus Salmeron tom. 10. tr. 11. fuisse hominem, qui orationis locò totum ordine alphabetum recitavit ( utiq; perplexâ necessitate pressus ) cum hac clausula: Domine, junge tu literas: & quod tibi magis placet, mihiq; expedit, largire.

Motiva varia.

*Fiat voluntas tua.* Matth. 6. 10. Nihil in desiderio rectius, nihil in actione perfectius; quàm in anima, & corpore, satagere, Dei perficere voluntatem. Voluntatem Dei facere, est abnegare seipsum; & quidquid datum, acceptumque, est gratis à natura, subdere sancto mandato Legis, & Evangelicis disciplinis: & tranquillum fieri ad omnia prospera, & adversa; quæ divinâ providentiâ, & dispositione, aguntur. Voluntas Dei ostenditur in præceptis; quæ qui perfecerit, ejus factus

factus est amicus. Testatur hoc Dei Filius suis Discipulis: *vos amici mei estis; si feceritis, quæ ego præcipio vobis.* Joan. 15. 14. Etiam in hominibus quærentibus invicem amicari, nunquam aptius amicitia ipsa conditur; quam versâ vice unius, & alterius, perficere voluntatem. Sim. Cass. l. 10. c. 30. *Fiat voluntas tua sicut,* supple, *fit in cælo* ab Electis: hoc est: da, ut conformes tibi fiamus in terris, sicut conformes tibi facti sunt sancti in cælis. Gerson tr. de orat. Dom. In filiorum ordinem, gradumque, provecti, illâ continuò, quæ est in bonis filijs pietate flagrabimus: ut jam non pro nostris utilitatibus, sed pro nostri Patris gloria totum impendamus affectum, dicentes ei: sanctificetur nomen tuum; nostrum desiderium, nostrum gaudium, gloriam nostri Patris esse testantes. Cassianus Coll. 9. c. 18. Tunc Deus perfectè regnat in nobis, quando nos sumus omnino ei subiecti. Et ideo addit Mathæus post hanc petitionem: *fiat voluntas tua.* S. Bonaventura in Luc. 11.

*Abneget semetipsum.* Matth. 16. 24. Quid est, seipsum abnegare? nisi voluntatem suam Deo dare, & se totum Deo committere, nihil de se retinere. Idem s. 16. de S. Marco.

*Quid tibi vis faciam?* Luc. 18. 41. Quanta est miseratio tua Domine; quanta dignatio tua. Sicine Dominus servi quærit facere voluntatem? Verè cæcus ille: quia non consideravit, non expavit, non exclamavit: absit hoc Domine; tu magis dic, quid me facere velis. S. Bernardus s. 1. de Conv. S. Pauli.

*Judicium meum justum est: quia non quero voluntatem meam.* Joan. 5. 30. Quicumque quærit facere voluntatem propriam, facile errat in judicio. Voluntas autem divina lex est omnis judicij. Et propterea, qui conformat se voluntati divinæ, non errat in judicando. Cajetanus hic.

#### Ex Patribus, & alijs.

Illud sit tibi & Scriptura, & natura, & disciplina; quod ratum Deo inveneris. Tertull. l. de vel. Virginibus.

Miles, qui ingreditur iter, viandi ordinem non ipse disponit sibi; nec pro suo arbitrio viam carpit, nec voluntaria carpit compendia, nè recedat à signis: sed itinerarium accipit ab Imperatore; & custodit illud, præscriptò incedit ordine, rectâque viâ conficit iter; ut inveniat commæntium parata sibi subsidia. Si aliò ambulaverit itinere, annonam non accipit, mansionem pacatam non invenit: quia Imperator jubet ijs parari omnia hæc, qui sequuntur - meritòque non deficit, qui Imperatorem sequitur. Hanc legem viandi, Christò ducente, Sanctis commæntibus præscriptam velim. S. Ambros. l. 5. apud Bæzam t. 1. l. 3. c. 4. §. 23.

Grandem vim obtinet vera dilectio. Et, qui perfectè amatur, totam sibi vindicat amantis voluntatem. Nihil est imperiosius charitate. S. Hieron. ep. 14. fortè Paulini Nolan Ep. ad Celantiam.

Illi perfectè diligunt Deum, qui volendo, quod vult Deus; & nolendo, quod non vult, acquiescunt. S. Prosper Aquit. l. 3. de virt. & vit. c. 15.

Totius humanitatis summa in eo videtur consistere; si voluntas nostra divinæ, ut dignum est, subiecta sit voluntati. - At verò subjectionem istam triplicem esse necesse est: ut, quod certum est, Deum velle; id nos velimus omnino: & quod certum est, eum nolle, similiter execremur & nos: quod autem incertum est, utrum velit, aut nolit; nèque velimus ex toto; nèque penitus non velimus. S. Bernardus serm. quomodo voluntas nostra subijcienda divinæ.

Hoc est totum bonum hominis, ut conformet se voluntati divinæ. S. Thom. Aqu. D. infra Oct. Epiph.

Tunc amicitia cognoscitur esse vera, si sit utriusque dilecti mutua familiaritate conjuncta - si ab eodem velle, & nolle, non dissona. S. Bonaventura s. 18. de S. Joanne.

In vera amicitia est cor unum, & anima una: sed in una, eademque, animâ est voluntas una, & in seipsâ non dissona, non contraria, non diversa. Idem ibidem.

Heu Domine mi! (inquietabat venienti ad se) ego indigna nihil, quod tuam divinam possit concedere magnificentiam, præparavi; sed totam sublimitatem meam offero pietati tuæ: desiderans, & orans; ut tu ipse tibimet digneris in me præparare, quicquid tuam divinam in me summe delectare potest benignitatem. Cui Dominus: si vis, inquit, mihi hanc in te præstare libertatem; da mihi clavem, quâ omnia liberè possim accipere, & reponere; quæcumque mihi, tam ad commodum, quam ad refectionem, placeant. Ad quod illa: Et quæ est clavis? respondit Dominus: voluntas tua propria. Insin. div. piet. S. Gertrudis l. 4. c. 23.

Nulla præstantior oratio est; quam ut quis petat, gravissimam Dei voluntatem in se, & in omnibus alijs, fieri. Blossius Inlit. spir. c. 8.

Æquum est, ut homini placeat, quicquid Deo placet. Lipsius l. de constantia c. 14.

Tessera: *Deus vult.*

#### §. VII.

#### Voluntas mala.

*Jerusalem! Jerusalem! quoties volui, & nolui.* Matth. 23. 37.

*Multa opera bona ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis.* Joan. 10. 32. Non dicit, vultis me lapidare; sed *lapiatis.* Ut intelligamus, quod erant in procinctu lapidandi: imò quod, quantum ex ipsis erat, lapidabant. Cajetanus hic.

Hæc voluntas vaga, incerta, instabilis, imperita; infirma ad efficiendum, facilis ad audendum; in cupiditatibus cæca, in honoribus tumida; curis anxia, suspitionibus inquietâ; gloriæ, quam virtutum, avidior; famæ, quam conscientie, diligentior; & per omnem sui experientiam, miserior fruendo ijs, quæ

quæ concupiverit, quam carendo: nihil in suis habet viribus, nisi periculi facilitatem. S. Ambrosii. l. 1. de vocat. gent. c. 2.

Ubiq̃ue voluntas est in causa; ubiq̃ue nostrum arbitrium est auctor: quandoquidem diabolus etiam utilis est nobis; si eò, prout oportet; utamur. S. Chrysost. tom. 6. ferm. cur è medio non sit sublatus diabolus.

Quid est malicia? voluntas mala; involuntate mala dilectio malâ. Hugo à S. Vict. de iudicio veri & boni.

§. VIII.

*Voluntas mala sæpe pro lege, & iure.*

*Accidit, ut peccarent.* Gen. 40. 10. Quid peccarint, non constat; serunt tamen vincula, nullâ juris formâ servatâ. Ubi testes? ubi iudex? ubi probatio scelerum? Sed regis voluntas, regis potestas, est. S. Ambr. l. de Joseph. exemplo ceteris esse debent (hi aulici) quibus in regia voluntate spes omnis sit; quibus levis offensa summum sit periculum. Velloso in Judith. 3. Paræn. 3.

*Hoc erit ius regis, qui imperaturus est vobis.* 1. Reg. 8. 11. Sed quam huius juris forma? *agros vestros, & vineas vestras, & oliveta optima, tollet; & dabit servis suis.* v. 14. Miror, vim aperte factam haustò juris colore adumbratam. Cur ita? Cajetanus, erunt juris: quia Rex ius esse volet. Idem in Judith Disq. 4. Paræn. 2.

*Numerate populum.* 2. Reg. 24. 2. Peccasse regem mandato hoc constat 1. Paral. 21. ubi sextus ait, regem à Sathana deceptum, & commotum. Oblitit Joab: *quid sibi Dominus Rex vult?* Abulens. q. 10. vidit Jacobus voluntatem regis esse inclinam ad aliquid agendum, quod erat penitus sine ratione; quòd incitasset eum diabolus. Perisit David: *obtinuit sermo regis.* v. 4. Non occidit Rex bonus viris, non optimis consiliis, non sacris sanctionibus; utpote voluntarius homo. Velloso in Judith. 3. Paræn. 3.

*Utere servitio nostro, sicut placuerit tibi.* Judith. 3. 6. Voluntas regibus pro lege est. Decernunt Senatores Persici, invenisse se legem, quâ liceret Cambysen facere, quidquid luberet ita Herodotus l. 2. Idem ibidem.

*Sic honorabitur, quemcumq̃ voluerit Rex honorare.* Esth. 6. 9.

*Nabuchodonosor, quos volebat exaltabat; & quos volebat humiliabat.* Dan. 5. 19.

*Volo, ut protinus des mihi in disco caput Joannis Baptistæ.* Marci 6. 25. Hæc juris vis est; hæc una ratio ferendæ sententiæ. *Volo.* Cur nullam addit petitionis causam? S. Chrysost. hom. 46. quippe nullam ferri poterat. Velloso antè citatus.

§. IX.

*Voluntas propria noxia &c.*

*Ex Veteri, & Novo.*

*Vadam, videbo illum, antequam moriar.* Gen. 45. 28. Profectus cum magno gaudio, ecce tibi in via ipsa, nescio quò timore percussus, hæret; adeò, ut opus fuerit ab ipso Deo

animari, & urgeri. Gen. 46. 3. Unde tantis timor? Timuit; quòd Deum prius non consulerit; quòd divinum imperium non expectarit; sed propriam secutus voluntatem, quam suspectam habebat, tradiderit se in viam, ac si ita se cum loquatur: quòd mea me trahit voluntas? juvenis divina semper parvi voluntati; senex audeo parere meæ? *Abiit hoc à me!* hinc ultra non progrediar, nisi progredi à Deo impetretur: præstat filium non videre, quam DEO non obtemperare. Mendoza in 1. Reg. 3. Annot. 2. Sect. 1.

*Timuit ergo Elias; & surgens abiit, quocumq̃ue eum ferebat voluntas; & petivit anima sua.* &c. 3. Reg. 19. 3. Cur Elias, tam magnanimus, quia regem in faciem corripuerat, non timet mulierem? Elias hucusq̃ue nutu Dei dirigebatur, à quo ad torrentem Carith missus ad viduam, ad Achab. At modò *abiit, quocumq̃ue eum ferebat voluntas.* Dum Dei mandatò dirigitur, imperturbatus erat; at sequens suam voluntatem, noscens in ea periculum; timet, & mortem optat. Sylveira in Luc. 15. q. 2.

*Da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit &c.* Luc. 15. 12. Est anima sub se ipsa, cum propriam sequitur voluntatem, libertate perniciosâ gaudens. Hic est filius ille prodigus, qui portionem paternæ substantiæ, quæ se contingebat, accepit: ingenium scilicet, memoriam, vires corporis, ceteraque similia bonæ naturæ; quibus non ad divinam, sed ad suam uteretur voluntatem; effertq; tanquam sine Deo in hoc sæculo. S. Bernardus ferm. de div. affect. animæ.

*Si non laxero te.* Joan. 13. 8. Multos decipit regulatio propriæ voluntatis; non solum in malis apertis, sed etiam in manifestissimis bonis. Sim. Cassi. l. 13. c. 5.

*Ex Patribus, & alijs.*

Si conspexeris adolescentem propriam voluntate in cælum ascendentem; tene ipsum: expedit enim ipsi. Id verò de illo quoq; intellige; qui cum ætate sit senex, mente tamen est junior. S. Ephrem. Paræn. 35. Judicium enim proprium tam sæpe fallit, & fallitur; ut ejus ductui; licet in cælum ferre, & rapere, videatur, tutò fidere nemo possit, aut debeat. Did. Nils. Pol. Cœl. p. 1. l. 7. c. 6.

Voluntas propria crudelis bestia, fera pessima, rapacissima lupa, & leana savissima. S. Bernardus f. 3. in die Paschæ.

Non est dominus crudelis ad illam; non est tyrannus tam impius, & inhumanus; sic urgens servulum, & non parens. Fatigatum magis instigat, subditum premit durius. Idem ferm. de verb. Petri: ecce nos reliquimus omnia.

Minuendi sanguinis duplex est causa? interdum quantitas, interdum qualitas, obest. Hic minus perniciosâ abundantia, quam corruptio. Sanguis animæ meæ voluntas: naturæ siquidem cognatus præ ceteris humoribus sanguis dicitur: & animæ vita in voluntate est. Minuatur ergò prava voluntas, quæ morbi causa est spiritualis. Minuatur, inquam, dum penitus exhauriri, exsiccareq; non potest. Scindatur & aperiat,

aperiatur, vena ferrò compunctionis: ut peccati, et si non omnis sensus, saltè consensus, effluat, & abjiciatur. Idem in sententiis.

Ipsa voluntas propria, est herba diaboli venenosa, suggestione venenata; & omnibus eâ utentibus pestifera. S. Anselmus lib. de similitudinibus c. 38.

Solus Deus, quidquid vult, debet velle propriâ voluntate; ita ut aliam, quam sequatur, non habeat supra se. Cum ergo vult homo aliquid per propriam voluntatem, Deo aufert quasi suam coronam. Sicut enim corona soli regi competit, sic propria voluntas soli Deo. Et sicut regem aliquem inhonoraret, qui suam coronam, qui suam coronam ei auferret; sic homo inhonorat Deum, qui aufert ei propriâ voluntatis privilegium, habendo, quod ille debet habere solum. Sed sicut propria voluntas Dei fons est, & origo totius boni; ita propria voluntas hominis totius est exordium mali. Idem lib. de similit. c. 8.

Apud inferos, si quis propriâ mortuus esset voluntati, in liberrimam voluntatem Dei; is utique non auferet. Et in caelis si quis propriâ esset voluntatis, contra voluntatem Dei; is certe non beatus, sed miser, & infelix, foret. Bloisius Sacello animæ fidelis §. 5.

## §. X.

*Voluntas propria mortificanda, abneganda.*

**EC**credere de terra tua: Gen. 12. 1. Factum est in mysterium; quod omnino recedendum est à propria voluntate, & ab affectione suæ carnis, & suorum sensuum, qui vult perferri in divinis. S. Thom. Aqu. hic.

Abraham se aptat, ut litet filium Deo. Gen. 22. Similiter Jephthe Judic. 11. 31. 35. filiam suam. sed Deus isrlum ab Abrahamo renitentem cohibuit. Nil tale facit cum Jephthe; sed finit domum ejus tristi lamentatione replere. Jephthe fecit id, inconsultò Deò, Abraham ab eo justus. Felix ille, qui non propriâ voluntate, sed Dei imperiò, quodcumque opus aggreditur. Baeza t. 2. l. 6. c. 4. §. 1.

*Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam.* Matth. 16. 25. Perdit animam suam, secundum Christum, qui desideria ejus refranat, qui cupiditates ejus refecat, qui luxuriam ejus castigat; & in nullo prorsus facit voluntatem suam, sed voluntatem Dei. Origenes hom. 18. in Num.

Nullum sacrilegii crimen reperitur deterius, quam in voluntate semel oblato Deo reacipere potestatem: non debent sibi vivere, qui cor suum Deo dicarunt. S. Bernardus ep. ad quendam.

Non relinquit omnia, qui retinuit vel seipsum; imò verò nihil prodest, sine seipsò cœtera reliquisse: quandoquidem nullum aliud onus est gravius homini, quam homo ipse. Quis enim tyrannus crudelior, quæ favior potestas homini, quam hominis ipsius voluntas? B. Petrus Dam. l. de S. Benedicto.

Quid eis prodest, quod facultates suas abjiciunt, qui voluntates proprias non relinquant: cum sit longè præstantius, voluntatibus propriis renuntiare, quam rebus. S. Prosper Aquit. de vita contempt. l. 2. c. 17.

In sacrificiis antiquorum animalia mactabantur; in sacrificiis Christianorum occiduntur propriâ voluntates. Sim. Cass. l. 13. c. 11.

## TITULUS XIX.

### VOLUPTAS.

## §. I.

*Figura, Symbola.**Ex Veteri, & Novo.*

**S**uper pectus tuum gradieris Gen. 3. 14. Homo voluptuarius super ventrem ingreditur, serpens ad voluptates perfruendas. S. Nilus librò asceticò.

*Nec quidquam mellis adolebitur in sacrificio Domino.* Levit. 2. 11. Quid mel in Dei sacrificio non offertur, indicat: apud Deum nihil hujus Mundi, placere. S. Isidorus in Levit. 9. Idem ait V. Bedâ hic. Nusquam præceptum in Veteris Testamenti ceremoniis invenitur, ut mel sacrificiis miscetur. Per quod intelligitur: quia ijs, qui Deo vitæ suæ sacrificium offerunt, nullam carnalem Deus vult inesse dulcedinem: nihil in eis vivere, quod ad carnalem pertinet voluptatem. B. Petrus Dam. l. de S. Joanne. Mel sanè voluptatis indicium est, & suavitatis: semper enim voluptas mortificat; semper voluptas Deo non placet: quodcumque dulcedi-

nem habet, in Dei sacrificiis non offertur. S. Chrysost. hom. 2. in Marcum.

*Mors in olla.* 4. Reg. 4. 40. Mors est in olla deliciarum Mundi, quæ gulam, & Venerem provocant; ideoque varios morbos, ac mortem, præsentem, & æternam, accersunt. Cornelius hic.

*Nè desideres de cibis ejus, in quo est panis mendacii.* Prov. 23. 3. Disce, delicias, omnèsq; Mundi hujus voluptates, & pompas, non esse veraces, sed fallaces: mentiuntur se habere veritatem voluptatis; cum ejus inanem tantum contineant speciem, & umbram. Mox abeunt; & in dolore desinunt. Cornelius hic.

*Sicut pisces capiuntur hamò &c.* Ecclæ. 9. 12. Homines, qui fluctuans, & instabile, hujus vitæ pelagus sulcant, varias voluptatum illecebras consectantes, quasi carentes ratione pisciculi, malis retibus implicantur. Olympiodorus hic.

Musca